

॥ શ્રી ગુરુભ્યો નમઃ હરિઃ ઓં ॥
 ॥ શ્રી હનૂમદ્ભીમમધ્વાન્તર્ગતરામકૃષ્ણવેદવ્યાસાત્મક ॥
 ॥ શ્રીલક્ષ્મીહયગ્રીવાય નમઃ ॥

॥ ઓં શ્રીપરમાત્મને નમઃ ॥
 ॥ અથ શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા ॥
 ॥ અથ પ્રથમોઽધ્યાયઃ ॥
 ॥ અર્જુનવિષાદ યોગઃ ॥

ધૃતરાષ્ટ્ર ઉવાચ
 ધર્મક્ષેત્રે કુરુક્ષેત્રે સમવેતા યુયુત્સવઃ ।
 મામકાઃ પાણ્ડવાશ્ચૈવ કિમકુર્વત સઙ્ગય ॥ ૧-૧॥

સઙ્ગય ઉવાચ
 દૃષ્ટ્વા તુ પાણ્ડવાનીકં વ્યૂઠં દુર્યોધનસ્તદા ।
 આચાર્યમુપસન્ગમ્ય રાજા વચનમબ્રવીત્ ॥ ૧-૨॥

પશ્યૈતાં પાણ્ડુપુત્રાણામ્ આચાર્ય મહર્તીં ચમૂમ્ ।
 વ્યૂઠાં દ્રુપદપુત્રેણ તવ શિષ્યેણ ધીમતા ॥ ૧-૩॥

અત્ર શૂરા મહેષ્વાસાઃ ભીમાર્જુનસમા યુધિ ।
 યુયુધાનો વિરાટશ્ચ દ્રુપદશ્ચ મહારથઃ ॥ ૧-૪॥

ધૃષ્ટકેતુશ્ચેકિતાનઃ કાશિરાજશ્ચ વીર્યવાન્ ।
 પુરુજિત્કુન્તિભોજશ્ચ શૈબ્યશ્ચ નરપુન્ગવઃ ॥ ૧-૫॥

યુધામન્યુશ્ચ વિક્રાન્તઃ ઉત્તમૌજશ્ચ વીર્યવાન્ ।
 સૌભદ્રો દ્રૌપદેયાશ્ચ સર્વ એવ મહારથાઃ ॥ ૧-૬॥

અસ્માકં તુ વિશિષ્ટા યે તાન્નિબોધ દ્વિજોત્તમ ।
નાયકા મમ સૈન્યસ્ય સઙ્ગાર્થ તાન્ બ્રવીમિ તે ॥ ૧-૭॥

ભવાન્ ભીષ્મશ્ચ કર્ણશ્ચ કૃપશ્ચ સમિતિઞ્ચયઃ ।
અશ્વત્થામા વિકર્ણશ્ચ સૌમદત્તિસ્તથૈવ ચ ॥ ૧-૮॥

અન્યે ચ બહવઃ શૂરાઃ મદર્થે ત્યક્તજીવિતાઃ ।
નાનાશસ્ત્રપ્રહરણાઃ સર્વે યુદ્ધવિશારદાઃ ॥ ૧-૯॥

અપર્યાપ્તં તદસ્માકં બલં ભીષ્માભિરક્ષિતમ્ ।
પર્યાપ્તં ત્વિદમેતેષાં બલં ભીમાભિરક્ષિતમ્ ॥ ૧-૧૦॥

અચનેષુ ચ સર્વેષુ યથાભાગમવસ્થિતાઃ ।
ભીષ્મમેવાભિરક્ષન્તુ ભવન્તઃ સર્વ એવ હિ ॥ ૧-૧૧॥

તસ્ય સઞ્જનયન્ હર્ષ કુરુવૃદ્ધઃ પિતામહઃ ।
સિંહનાદં વિનયોચ્ચૈઃ શઙ્ખં દધ્મૌ પ્રતાપવાન્ ॥ ૧-૧૨॥

તતઃ શઙ્ખાશ્ચ ભેર્યશ્ચ પાણવાનકગોમુખાઃ ।
સહસૈવાભ્યહન્યન્ત સ શબ્દસ્તુમુલોઽભવત્ ॥ ૧-૧૩॥

તતઃ શ્વેતૈર્હયૈર્યુકતે મહતિ સ્યન્દને સ્થિતૌ ।
માધવઃ પાણ્ડવશ્ચૈવ દિવ્યૌ શઙ્ખૌ પ્રદધ્મતુઃ ॥ ૧-૧૪॥

પાશ્ત્રજન્યં હૃષીકેશઃ દેવદત્તં ધનઞ્ચયઃ ।
પૌણ્ડ્રં દધ્મૌ મહાશઙ્ખં ભીમકર્મા વૃકોદરઃ ॥ ૧-૧૫॥

અનન્તવિજયં રાજા કુન્તીપુત્રો યુધિષ્ઠિરઃ ।
નકુલઃ સહદેવશ્ચ સુઘોષમણિપુષ્પકૌ ॥ ૧-૧૬॥

કાશ્યશ્ચ પરમેષ્વાસઃ શિખાંડી ચ મહારથઃ ।
ધૃષ્ટદ્યુમ્નો વિરાટશ્ચ સાત્યકિશ્નાપરાજિતઃ ॥ ૧-૧૭॥

દ્રુપદો દ્રૌપદેયાશ્ચ સર્વશઃ પૃથિવીપતે ।
સૌભદ્રશ્ચ મહાબાહુઃ શક્તિર્દધ્મુઃ પૃથક્ પૃથક્ ॥ ૧-૧૮॥

સ ઘોષો ધાર્તરાષ્ટ્રાણાં હૃદયાનિ વ્યદારયત્ ।
નભશ્ચ પૃથિવીં ચૈવ તુમુલો વ્યનુનાદયન્ ॥ ૧-૧૯॥

અથ વ્યવસ્થિતાન્ દૃષ્ટ્વા ધાર્તરાષ્ટ્રાન્ કપિધ્વજઃ ।
પ્રવૃત્તે શસ્ત્રસમ્પાતે ધનુરુદ્યમ્ય પાણ્ડવઃ ॥ ૧-૨૦॥

હૃષીકેશં તદા વાક્યમ્ ઈદમાહ મહીપતે ।
અર્જુન ઉવાચ
સેનયોરુભયોર્મધ્યે રથં સ્થાપય મેઽચ્યુત ॥ ૧-૨૧॥

યાવદેતાન્નિરીક્ષેઽહં ચોદ્ધુકામાનવસ્થિતાન્ ।
કૈર્મયા સહ ચોદ્ધવ્યમ્ અસ્મિન્ રણસમુદયમે ॥ ૧-૨૨॥

યોત્સ્યમાનાનવેક્ષેઽહં ચ એતેઽત્ર સમાગતાઃ ।
ધાર્તરાષ્ટ્રસ્ય દુર્બુદ્ધેઃ યુદ્ધે પ્રિયચિકીર્ષવઃ ॥ ૧-૨૩॥

સઞ્જય ઉવાચ
એવમુક્તો હૃષીકેશઃ ગુડાકેશેન ભારત ।
સેનયોરુભયોર્મધ્યે સ્થાપયિત્વા રથોત્તમમ્ ॥ ૧-૨૪॥

ભીષ્મદ્રોણપ્રમુખતઃ સર્વેષાં ચ મહીક્ષિતામ્ ।
ઉવાચ પાર્થ પશ્યૈતાન્ સમવેતાન્કુરનિતિ ॥ ૧-૨૫॥

તત્રાપશ્યત્ સ્થિતાન્ પાર્થઃ પિતૃનથ પિતામહાન્ ।
આચાર્યાન્ માતુલાન્ ભ્રાતૃન્ પુત્રાન્ પૌત્રાન્ સર્ખીસ્તથા ॥ ૧-૨૬॥

શ્વશુરાન્ સુહૃદશ્ચૈવ સેનયોરુભયોરપિ ।
તાન્ સમીક્ષ્ય સ કૌન્તેયઃ સર્વાન્ બન્ધૂનવસ્થિતાન્ । ૧-૨૭॥

કૃપયા પર્યાઽઽવિષ્ટઃ વિષીદન્નિદમબ્રવીત્ ।
અર્જુન ઉવાચ
દૃષ્ટ્વેમં સ્વજનં કૃષ્ણ યુયુત્સું સમુપસ્થિતમ્ ॥ ૧-૨૮॥

સીદન્તિ મમ ગાત્રાણિ મુખં ચ પરિશુષ્યતિ ।
વેપથુશ્ચ શરીરે મે રોમહર્ષશ્ચ જાયતે ॥ ૧-૨૯॥

ગાણ્ડીવં સંસતે હસ્તાત્ ત્વકચૈવ પરિદહ્યતે ।
નચ શકનોમ્યવસ્થાતું ભ્રમતીવ ચ મે મનઃ ॥ ૧-૩૦॥

નિમિત્તાનિ ચ પશ્યામિ વિપરીતાનિ કેશવ ।
ન ચ શ્રેયોઽનુપશ્યામિ હત્વા સ્વજનમાહવે ॥ ૧-૩૧॥

ન કાઙ્કે વિજયં કૃષ્ણ ન ચ રાજ્યં સુખાનિ ચ ।
કિં નો રાજ્યેન ગોવિન્દ કિં ભોગૈર્જીવિતેન વા ॥ ૧-૩૨॥

યેષામર્થે કાઙ્કિતં નઃ રાજ્યં ભોગાઃ સુખાનિ ચ ।
ત ઈમેઽવસ્થિતા યુદ્ધે પ્રાણાંસ્ત્યક્ટ્વા ધનાનિ ચ ॥ ૧-૩૩॥

આચાર્યાઃ પિતરઃ પુત્રાઃ તથૈવ ચ પિતામહાઃ ।
માતુલાઃ શ્વશુરાઃ પૌત્રાઃ શ્યાલાઃ સમ્બન્ધિનસ્તથા ॥ ૧-૩૪॥

એતાન્ન હન્તુમિચ્છામિ ઘ્નતોઽપિ મધુસૂદન ।
અપિ ત્રૈલોક્યરાજ્યસ્ય હેતોઃ કિં નુ મહીકૃતે ॥ ૧-૩૫॥

નિહત્ય ધાર્તરાષ્ટ્રાન્નઃ કા પ્રીતિઃ સ્યાન્નનાર્દન ।
પાપમેવાશ્રયેદસ્માન્ હત્વૈતાનાતતાયિનઃ ॥ ૧-૩૬॥

તસ્માન્નાર્હ વયં હન્તું ધાર્તરાષ્ટ્રાન્ સ્વબાન્ધવાન્ ।
સ્વજનં હિ કથં હત્વા સુખિનઃ સ્યામ માધવ ॥ ૧-૩૭॥

યદાપ્યેતે ન પશ્યન્તિ લોભોપહતચેતસઃ ।
કુલક્ષયકૃતં દોષં મિત્રદ્રોહે ચ પાતકમ્ ॥ ૧-૩૮॥

કથં ન જ્ઞેયમસ્માભિઃ પાપાદસ્માન્નિવર્તિતુમ્ ।
કુલક્ષયકૃતં દોષં પ્રપશ્યદ્ધિર્જનાર્દન ॥ ૧-૩૯॥

કુલક્ષયે પ્રણશ્યન્તિ કુલધર્માઃ સનાતનાઃ ।
ધર્મે નષ્ટે કુલં કૃત્સ્નમ્ અધર્મોઽભિભવત્યુત ॥ ૧-૪૦॥

અધર્માભિભવાત્ કૃષ્ણ પ્રદુષ્યન્તિ કુલસ્ત્રિયઃ ।
સ્ત્રીષુ દુષ્ટાસુ વાર્ષર્ણય જાયતે વર્ણસંક્રરઃ ॥ ૧-૪૧॥

સંક્રરો નરકાયૈવ કુલઘ્નાનાં કુલસ્ય ચ ।
પતન્તિ પિતરો લેષાં લુપ્તપિણ્ડોદકક્રિયાઃ ॥ ૧-૪૨॥

દોષૈરેતૈઃ કુલધ્નાનાં વર્ણસંસ્કરકારકૈઃ ।
ઉત્સાધન્તે જાતિધર્માઃ કુલધર્માશ્ચ શાશ્વતાઃ ॥ ૧-૪૩॥

ઉત્સન્નકુલધર્માણાં મનુષ્યાણાં જનાર્દન ।
નરકે નિયતં વાસઃ ભવતીત્યનુશુશ્રુમ ॥ ૧-૪૪॥

અહો બત મહત્ પાપં કર્તું વ્યવસિતા વયમ્ ।
યદ્રાજ્યસુખલોભેન હન્તું સ્વજનમુદતાઃ ॥ ૧-૪૫॥

યદિ મામપ્રતીકારમ્ અશસ્ત્રં શસ્ત્રપાણયઃ ।
ધાર્તરાષ્ટ્રા રણે હન્યુઃ તન્મે ક્ષેમતરં ભવેત્ ॥ ૧-૪૬॥

સઞ્જય ઉવાચ
એવમુક્ત્વાર્જુનઃ સદ્ગ્જ્યે રથોપસ્થ ઉપાવિશત્ ।
વિસૃજ્ય સશરં ચાપં શોકસંવિગ્નમાનસઃ ॥ ૧-૪૭॥

ૐ તત્સદિતિ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાસુ ઉપનિષત્સુ બ્રહ્મવિદ્યાયાં યોગશાસ્ત્રે
શ્રીકૃષ્ણાર્જુનસંવાદે અર્જુનવિષાદયોગો નામ પ્રથમોઽધ્યાયઃ ॥ ૧॥

With Blessings from:

Sri. Sri. Sugunendra Theertha Swamiji, Puthige Mutt, Udupi, India

Sri Krishna Vrundavana, NJ, USA

<http://krishnavrunda.org/>